

Tak jako jiné pražské historické budovy má i Nová radnice svůj příběh, v němž nechybí ani závan tajemného Starého Města Pražského

Začíná na přelomu 19. a 20. století, kdy se město bouřlivě rozvíjelo a dosavadní prostory radnice na Staroměstském náměstí přestaly zvýšeným nárokům na městský úřad stačit. Místo pro novou budovu se našlo díky asanaci staré zástavby v části Starého Města v blízkosti historických budov Klementina a Clam-Gallasova paláce.

Veřejnou architektonickou soutěž na novou radnici vypsalí pražští radní v roce 1904. Vítěz, architekt Osvald Polívka, který byl mimochodem autorem řady secesních pražských budov, z nichž nejznámější je nepochybně Obecní dům, ale musel ještě před položením základního kamene v roce 1908 projekt s ohledem na narůstající potřeby administrativy přepracovat. Ani pak nebyl projekt definitivní, protože Zemský výbor království Českého požadoval snížení budovy a řadu vnějších úprav, aby se lépe přizpůsobila svým monumentální sousedům. Nakonec byla postavena čtyřpatrová budova obdélníkového tvaru se zaoblenými nárožními, s hlavním vstupem z prostoru Mariánského náměstí. Fasáda je ze všech stran velmi výrazná, různě členěná risality a osami, v průčelí u hlavního vchodu je význam budovy navíc zdůrazněn vyklenutím vstupu z úrovně okolní fasády, výzdobu dotváří několik soch. Vnitřní členění budovy bylo dáno účelem – nová radnice měla sloužit především pro finanční orgány města, zejména berní úřad, pro který byla určena velkolepá dvorana se skleněným zastřešením v úrovni prvního podlaží. Byla druhá největší z bankovních a úředních dvoran v Praze hned po Hlavní poště v Jindřišské ulici. Dokončená budova měla 250 úředních místností, 35 spisoven v suterénu a další obslužné a pomocné prostory a v Praze vůbec jako první byla vybavena oběžnými výtahy. Původně zde byly dva, první byl napravo od hlavního schodiště vedoucího do dvorany a druhý u zadního vchodu. Náklady na stavbu Nové radnice představovaly celkem 2 miliony a šest set tisíc rakouských korun. Na výzdobě se podíleli tehdejší významní umělci jako byli Ladislav Šaloun, Josef Mařátka či Stanislav Sucharda.

Svému původnímu účelu sloužila Nová radnice až do roku 1945. Poté, co byla v květnovém povstání poškozena Staroměstská radnice, změnila se z užitkové úřední budovy městských finančních a stavebních úřadů v oficiální sídlo vedení města. Na přelomu 40. a 50. let zde byly provedeny některé vnitřní stavební úpravy, z nichž nejvýraznější je přeměna dvorany ve velký zasedací sál a také proměna tzv. primátorských salonků ve druhém patře nad hlavním vchodem. Byl také odstraněn oběžný výtah v přední části budovy a nahrazen běžnými výtahy. Druhý páternoster u zadního vchodu byl zachován, jen na konci 70. let ho nahradil modernější.

Dnes je Nová radnice především sídlem primátora a Rady hlavního města Prahy, ve velkém sále se konají zasedání pražského zastupitelstva, semináře, konference i promoce absolventů vysokých škol či jiné slavnostní akce. Její budova také patří mezi nejatraktivnější cíle objektivů fotoaparátů návštěvníků metropole. A to i proto, že v průvodcích jsou zmiňovány dvě nejznámější sochy ve výklencích po stranách u hlavního vchodu – Rabbiho Löwa, který prý stvořil legendárního Golema, a tajemného Železného rytíře, jehož duch údajně straší na Starém Městě už přes 400 let. Ovšem, co je skutečným tajemstvím, to je plechová schránka s dokumenty o zřízení pamětní desky Josefa Kajetána Tyla z původního domu, který byl při asanaci Starého Města zbořen. Tu totiž, aniž byla otevřena, stavitelé zazdili do jednoho z okenních parapetů mezi druhým a třetím patrem traktu Nové radnice situovaného do Linhartské ulice.

Stoletou historií Nové radnice a jejího okolí, ale také vazby budovy a pražského magistrátu k historii a kultuře celé země, nabídne výstava instalovaná na Mariánském náměstí i uvnitř ve vestibulu radnice. Jsou na ní např. unikátní dobové plány pro její stavbu, ohlasy z dobového tisku nebo chronologický seznam všech primátorů sídlících v budově.